

Розділ 2

ВІРА

Правду кажучи, Тіллі не помилявся: називати чайну Віри «всесвітньо відомою» — певне перебільшення. Вдома, у Гванджові, у неї був постійний потік вірних клієнтів, та й заїжджі часом навідувалися, почувши про її особливі суміші. Але тут, у Сан-Франциско, штат Каліфорнія, довелося почати з нуля. У найкращі роки «Всесвітньо відома чайна Віри Вонг» мала предостатньо постійних відвідувачів, попри скромне розташування — а вона затиснута між «Прикольною пральнею» по один бік і «Патісерією Вініфред» по другий. Але основу клієнтури складали немолоді іммігранти, тож з роками потік відвідувачів перетворився на струмочок, потім — на краплі, а тепер Віра могла покладатися лише на одного покупця: Алекса.

Цього ранку, як і в більшість днів, Віра дістає з шафи гігантський grosbux і м'яко грюкає на прилавок. Надягає окуляри для читання і вдивляється в рядки, звівши

брови, ніби це допоможе розібрати власний крихітний почерк.

23 травня — *Prunella vulgaris*, висушена шкірка кавуна, ягоди годжі

22 травня — Архат, елітне пташине гніздо, цукор-кандис

21 травня — Запашний смажений ячмінь, хризантема, цукати зі шкірки зимового гарбиза

20 травня — Пуп'янки духмяноцвіту, цитун

Вірині уста розтягуються у стриманій усмішці, коли вона переглядає список чаїв, які заварила для свого найвірнішого клієнта. Йому особливо сподобався чай із запашного смаженого ячменю, що й не дивно, адже цей димний смак прекрасно пасує до ванільних пахощів хризантем і солодких цукатів. Що приготувати сьогодні? Віра знімає окуляри, встає зі свого стільчика й оглядає шафу аж до стелі за прилавком.

Вірина чайна шафа — це справжнє диво. У ній рівно 188 маленьких шухлядок з різними люксовими інгредієнтами просто з росяних китайських пагорбів. Гаразд, Тіллі колись у своїй звичній ущипливій манері зауважив, що значну частину інгредієнтів не використовували роками, тож у них, мабуть, сплив термін придатності. Віра й сама визнає, що найкращі дні чаю тяньчі вже минули і його треба викинути разом зі щонайменше двадцятьма іншими інгредієнтами, до яких

вона не торкалася роками, — і вона за це візьметься, коли влаштує грандіозне генеральне прибирання чарівних шухлядок. Просто відвідувачів немає, отож немає причин думати про інгредієнти, яких ніхто не просить.

Хай там як, до справи. Віра в задумі постукує себе по підборіддю, а тоді вилазить на маленьку драбинку і відсуває шухляду. Жужуба, також відома як сушені червоні фініки. Їхній легкий солодкий присмак пасуватиме до... Та ну, що це вона собі думає? Жужуба — жаркий інгредієнт. У Алекса й так забагато енергії ян, тобто він від природи трошки перегрівається, а отже, жужубу давати не можна, навіть якщо вона дуже смачна. Віра злазить із драбинки й повертається до вітрини, де виставлено зо два десятки найпопулярніших інгредієнтів. Точно — вона недавно купила у крамниці місіс Он великий пакет бобів мун. От і пригодилися. Вона набирає лопатку маленьких смарагдових бобів, висипає на традиційні китайські терези і мружиться, як Шайна з другого сезону «Любов сліпа», вираховуючи ідеальні пропорції для Алекса і його бідолашної дружини Лілі. Відмірявши потрібну кількість, перекладає боби у мішечок-сіточку. Вкидає туди два шматочки цукру-кандису і пучок листя пандана, затягує мотузок. Готово. Алексу залишається вкинути пакетик у воду і проварити п'ятнадцять хвилин — а тоді хай вони з Лілі насолоджуються приємним корисним напоєм з охолоджувальними властивостями.

Як за будильником, дзвіночок на входних дверях починає калатати і з'являється Алекс. Від цього звуку Віра

завжди усміхається. Алекс їй подобається — він останній істинний джентльмен у нашу епоху.

— Ні хао*, Алексе, — вітається вона.

— Дзао ань хао**, — відповідає Алекс.

Посмішка в нього, як завжди, сумна. Він шаркає до свого улюбленого місця просто під вікном.

— І як ти сьогодні? Усе по-старому? — питає Віра китайською, наповнює пузатий чайник і ставить на плитку. Алекс бере її особливі трав'яні суміші додому, але від традиції ранкового чаювання ніколи не відступає, тож вони разом вип'ють чайничок тегуаньїню. Тегуаньїнь, що перекладається як «залізна богиня милосердя», — це різновид чаю улун з Фудзяню, але на смак геть не схожий на звичайний улун. Коли він уперше торкається язика, то здається гіркуватим, але потім у роті лишається дуже приємний солодкий присмак, чистий і заспокійливий. Це один з улюблених Віриних чаїв, і вона заварює його правильно.

Коли чайник закипає, Віра бере маленький глиняний заварник і дві чашечки завбільшки з половину чарки. Ставить їх на дошку-сушилку біля умивальника й поливає окропом, щоби прогріти. Тоді швидко переставляє на тацю, вкидає у заварник трошки чайного листя й заливає гарячою водою. Перший відвар виливає — він лише для того, щоб випарити з листя різкий смак. Тоді

* Привіт (кит.).

** Доброго ранку (кит.).

знову наповнює заварник гарячою водою й виносить тацю на Алексів столик.

Алекс усміхається Вірі, коли вона ставить тацю й наливає їм обом чаю. Він обережно піднімає свою чашечку, торкаючись тільки краєчка, щоб не обпектися, і надпиває. Глибоко вдихає й заплющує очі в екстазі.

— М-м-м, ніхто не заварює чаю так, як ти. Лілі дуже скучає за чайною.

«Бідолашна Лілі», — у мільйонний раз думає Віра. Щонайменше кілька разів на день Віра згадує Алекса, а тоді тихо зітхає й думає: «Бідолашна Лілі». Після того як жінці рік тому діагностували хворобу Альцгеймера, її стан стрімко погіршувався, й вона більше не виходить з дому. Алекс нікому не дозволяє піклуватися про свою кохану дружину, тож живе самотником. Може кудись вийти лише тоді, коли Лілі спить, — отоді й забігає до Віри на десять хвилин. Власне, він навіть виставляє таймер на випадок, якщо вони з Вірою забазикаються. Він і на закуску вже не ходить сам. Один із його синів — той, що поважає свої обов'язки — щонеділі купує продукти і завозить йому під двері. Саме про нього Віра й вирішує заговорити, бо Алекс сьогодні особливо стомлений, а згадка про сина його підтримує.

— Скажи, як там Фацай?

Фацай значить «карколомні статки», і це прекрасне ім'я подарувало Алексовому синові велике везіння. Віра схвалює такий вибір. Шкода, що Тіллі не послуговується своїм китайським іменем.

Як вона й очікувала, у кутиках Алексових очей з'являються зморшки: він усміхається.

— Та прекрасно, просто прекрасно. Боги воістину йому сприяють. Він останнім часом у дуже доброму настрої — каже, справи йдуть дивовижно вдало.

— Ну звичайно, — вдумливо киває Віра і відпиває чаю. — Як же йому не здобути успіху, коли в нього такі батьки.

І вона не лестить Алексу: як і багато старших китайців, Віра справді вважає, що левовою часткою успіху людина завдячує зусиллям і жертвам своїх батьків. Ось тільки зараз вона помічає, що сказала не те. Алексова усмішка тьмяніє, він опускає погляд.

— Хотів би я з цим погодитися, але є в мене і другий син, Дзяньчен.

Дзяньчен значить «сила і стабільність», але, судячи з усього, що Віра знає про другого Алексового сина, ані сили, ані стабільності йому не перепало.

— Мені прикро це чути, але я поділяю твої страждання. — Віра стільки разів скаржилася на Тіллі, що дружба з Алексом зав'язалася саме завдяки всім їхнім численним прикрощам від синів. — Я вранці прокинулася й відправила Міндзіню повідомлення, щоб розбудити його, але досі не отримала відповіді. Яка ж іще мати така уважна і щоранку пише дорослому синові? Думаєш, він це цінує?

Алекс форкає і хитає головою.

— Ця нинішня молодь навіть не розуміє, чим ми заради них пожертвували. Я б замолоду нізащо не допустив, щоб батьки прокидалися раніше за мене. Ні, я завжди

прокидався першим і полірував батькові взуття. Ні разу не було такого, щоб ба-ба пішов на роботу у брудному взутті — а все завдяки мені.

— Точно! — гукає Віра, і її груди випинаються від праведного гніву. — І я про це. Я щоранку готувала батькам сніданок. Ха! Нинішній молоді все подають на тарілочки.

— Розумієш, Лілі завжди їх балувала, — й Алексів погляд м'якшає. — Казала, що вони поводяться, як звичайні американські діти, і чи ми не цього хотіли?

Віра зітхає.

— Вона має слухність.

Вони обоє задумливо вдивляються у свої чашечки.

— А Лілі як?

Віра терпіти не може про це питати, бо втішної відповіді не чула вже з пів року, але відчувається зобов'язаною уточнити.

Алекс понурює плечі.

— Усе як завжди.

Це значить, що вона майже не приходить до тями. Коли Лілі не спить, то більшість часу огризається на Алекса, щоб не підходив, і вимагає покликати чоловіка. Це висмоктує з Алекса всі сили. Тепер у нього тільки й радості, що Фацай і чаювання з Вірою. Але невдовзі — надто скоро — дзвонить таймер і Алекс допиває чай. Віра біжить за прилавок і бере мішечок, який заготувала для нього.

— На, — каже вона і вкладає мішечок йому в руки. — Це боби мун і листя пандана. Прокип'яти хвилин п'ятнадцять-двадцять, якщо хочеш насиченіший смак.

— Ти до нас надто ласкава, — заперечує Алекс, але вже знає, що цієї битви не виграє, тож кладе мішечок у кишеню без зайвих суперечок.

Коли Лілі почувалася краще, Алекс міг аж п'ять хвилин сперечатися з Вірою й наполягати, що заплатить за чаї, але часу в нього зараз обмаль.

Віра дивиться йому вслід — він іде вздовж кварталу до свого будинку. У тому занедбаному старому домі десять квартир, і в кожній — сивочолі мешканці. Значна частина Чайнатауну має такий самий вигляд — поволі відходить у минуле. Смуток у Віри на серці зростає й тяжчає, доки не стає нестерпним. Бо хай би як їй хотілося сказати Тіллі, що він помиляється, у глибині душі Віра знає: ніяка її чайна не всесвітньо відома. Власне кажучи, геть навпаки. І щоразу, як Віра проводить поглядом свого першого й останнього відвідувача, якась часточка її душі помирає. Вона вже знає, чого чекати від решти дня. Ранок повільно розтане, надійде день, до п'ятої вечора стоятиме нестерпна тиша, затим Віра повільно прошаркає до входних дверей і переверне табличку з «**ВІДЧИНЕНО**» на «**ЗАЧИНЕНО**». А тоді вдесьте за день питає себе: «І нащо це все?».

Будьмо відверті, крамничка вже багато років не дає прибутків. Віра може собі дозволити й далі цим займатися тільки через те, що вони з Дзін'лоном придбали це приміщення ще сім років тому, тож тепер їй потрібно лише платити щомісяця за електрику і всяке таке. Однак навіть без тягара іпотеки крамничка висмоктує кошти

і Віра розуміє, що заощадження тануть з кожним днем. І хай як вона економитиме, не за горами той день, коли грошей не залишиться і на тому історія «Всесвітньо відомої чайної Віри Вонг» скінчиться.

Цього дня Віра зачинається на годину раніше, нездатна терпіти тягар своєї самотності. Як же важко вона підіймається хисткими сходами у своє помешкання. Хандрити — не в її вдачі, але хай як жваво вона крокуватиме на ранковій прогулянці, самотність завжди наздожене. Перед сном вона надсилає Тіллі нагадування, щоб він теж ліг рано, бо пізні лягання викликають рак простати, це всі знають. Відповіді не чекає: знає, що її не буде. Коли Віра нарешті засинає, їй сниться смерть, і вона хоче, щоб нарешті настала її черга.

Наступного ранку її очі розплющуються, як завжди, а отже, починається новий день. Немає сенсу відлежувати боки й жаліти себе; треба взяти наступні двадцять чотири години за горло. Вона вдягається у своє ранкове обмундирування, чіпляє на голову козирок і марширує вниз у свою чайну — а там, що стається вкрай рідко, замирає в німому шоці.

Посеред «Всесвітньо відомої чайної Віри Вонг» лежить труп.

Розділ 3

ДЖУЛІЯ

Якщо тебе кидає чоловік, найстрашніше не сумувати за ним, а раптом зрозуміти, скільки всього ти не вмієш. Оплачувати комуналку. Водити автівку. Підтримувати лад у домі. Джулія ненавидить Маршалла за те, що він кинув її — чи їх. Але понад усе Джулія зараз ненавидить Джулію.

От дивіться: одинадцять ранку, у Сан-Франциско прекрасна погода, поруч грається її донечка (два з половиною рочки), а вона навіть не може вирішити, що зготувати на обід. Бо протягом минулих десяти років її життя це Маршалл наказував, що приготувати.

«Я хочу мелт із тунцем, сонечко», — казав він, і вона готувала мелт із тунцем.

«Може, сендвіч із фрикадельками?» І вона бралася до роботи — все з нуля, ніяких напівфабрикатів.

Коли він їхав у відрядження, Джулія все одно готувала його улюблені страви, бо, правду кажучи, вже й не